

MEMORANDUM K PETICI

„CHRAŇME NAŠE DOMOVY A NAŠI KRAJINU“

**celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice
(ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb.)**

- adresovaná Vládě České republiky podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb., zákon o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů, účinného od 1. 8. 2025.

Vážený pane premiére,
Vážení členové vlády České republiky,

v souladu se zákonem č. 85/1990 Sb., o právu petičním, Vám v příloze předkládáme petici občanů České republiky **vyjadřující zásadní nesouhlas s aktuální podobou a dopady zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie** a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie).

Od roku 2024 sledujeme masivní nárůst počtu záměrů výstavby větrných elektráren (VTE) o výšce až 250 metrů a to zejména v oblasti malých sídel. Soukromí investoři jednájí se zástupci samospráv, často za „zády“ občanů dotčených obcí, pod podmínkou „utajení“ / v rozporu s § 103 odst. 4 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) / aniž by obce a jejich samosprávy byly ze strany státu (předchozí vlády) dostatečně a včas informovány o důsledcích takovéto výstavby.

Návrhy smluv předkládané investory po právním rozboru se ukazují jako jednostranně výhodné pro investory a krajně nevýhodné pro obce. S touto praxí má zkušenost velké množství občanů podepsaných v uvedené petici **„CHRAŇME NAŠE DOMOVY A NAŠI KRAJINU“**, celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice, (ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb.)

Zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie, zajišťuje transpozici evropské směrnice RED III do českého právního řádu. **Zákon zavádí do našeho právního řádu nový institut, a to akcelerační oblasti**. Tato problematika nebyla dostatečně konzultována se samosprávou (obcemi, kraji), ačkoliv se jí bytostně dotýká.

Jakmile se tato problematika díky aktivitě občanské veřejnosti dostala do širšího povědomí, jsou obce, kraje i veřejnost odkazovány pouze na „bdělost“ při vymezování akceleračních oblastí v rámci územního plánování a pořizování územně plánovací dokumentace (dále jen ÚPD), přičemž jejich vymezení v nadřazené ÚPD se následně stává závazným i pro obsah podřízené ÚPD.

Vnímáme časový tlak na přijetí Změny č. 2 Územního rozvojového plánu (ÚRP). Předložení této změny k veřejnému projednání se předpokládá ve 2. čtvrtletí roku 2026, aniž by tomu byla v roce 2025 věnována ze strany státu a jeho příslušných orgánů potřebná informovanost směrem k samosprávám a veřejnosti.

Obce jsou nuceny domáhat se ochrany svých práv soudní cestou (např. podáním návrhu na zrušení opatření obecné povahy ve správním soudnictví). Délka soudních řízení v České republice je přitom obecně známa stejně jako nízká vymahatelnost práva.

PETICE ADRESOVANÁ VLÁDĚ ČESKÉ REPUBLIKY

Pod tlakem výše nastíněné situace jsme se rozhodli obrátit na Vás, členy vlády České republiky, s peticí, v jejímž rámci upozorňujeme zejména na procesní vyloučení veřejnosti a obcí:

- 1) **Vyloučení z procesů SEA a EIA:** nesouhlasíme s nastavenou praxí, kdy v akceleračních oblastech dochází k faktické eliminaci individuálního posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Plošné strategické posouzení (SEA) celých zón v utajení před veřejností nemůže nahradit detailní zhodnocení dopadů 250 m vysokých turbín na konkrétní lokality a zdraví jejich obyvatel.
- 2) **Omezení role samospráv a veřejnosti:** zákon v rozporu s právem na samosprávu podle Ústavy ČR omezuje možnosti obcí účinně se vyjádřit k záměrům na svém katastru (nadřazenost vyšší ÚPD). Považujeme za nepřijatelné, aby stát či investor, obešel nesouhlas místní komunity skrze zjednodušená řízení.
- 3) **Netransparentní Jednotné environmentální stanovisko (JES):** Integrace povolování procesu JES nesmí sloužit jako nástroj k urychlenému schvalování záměru bez možnosti věcných námitek občanů k ochraně jejich zdraví, krajinného rázu a domova.

ROZPORY S PRÁVNÍMI DOKUMENTY

Procesním vyloučením veřejnosti a samospráv jsou porušovány důležité celostátní a mezinárodní dokumenty, např.:

- Aarhuská úmluva (č. 124/2004 Sb. m. s.), která zaručuje právo veřejnosti na včasné informace, účast na rozhodování a přístup k právní ochraně ve věcech životního prostředí,
- Evropská úmluva o krajině (Florence, 2000), která ukládá státům a samosprávám povinnost chránit, spravovat a plánovat krajinu jako součást kulturního dědictví a identity obyvatel,
- Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod, které zaručují právo občanů na příznivé životní prostředí a svobodný přístup k informacím o záležitostech veřejného zájmu.

DŮVODY K PODÁNÍ CELOSTÁTNÍ PETICE

Důvodem podání celostátní petice se žádostí o řešení současné situace vládě České republiky jsou zejména příklady z praxe a zkušenosti občanů:

- Projednávání záměrů výstavby VTE „utajovaně – bez veřejnosti“, případně bez řádného poskytnutí informací občanům. V mnohých oblastech probíhala jednání obdobným způsobem a občané se brání výstavbě VTE peticemi a referendy, dokonce i v obcích, kde již byly zastupitelstvy obcí uzavřeny smlouvy s investory a zahájeny procesy EIA.
- V současné době se zpracovává návrh Změny č. 2 ÚRP a navrhují se akcelerační oblasti (AO) pro OZE. Při zpracování návrhu AO byly obce a veřejnost vyloučeny z projednávání a přípravných prací. Podle sdělení MMR, ve fázi přípravy není prostor pro diskuzi s veřejností vzhledem ke stanovenému harmonogramu. **Změny, které mají významný dopad na život občanů, tvář krajiny a ochranu přírody, jsou zpracovávány v neodůvodněném časovém presu a není zřejmé, ani dohledatelné, z jakých podkladů zpracovatelé vychází a proč nebyl dán dostatečný prostor krajům a obcím.**
- Změna č. 2 ÚRP, občan má v aktuální fázi přípravy Změny č. 2 ÚRP omezený vliv, ale garantovanou účast v pozdější fázi projednávání. Každý občan a obec má garantované právo na účast při veřejném projednání, následně může uplatnit do 15 dnů k návrhu písemné připomínky. Pokud nebudou připomínky akceptovány, zbývá pouze ochrana soudní cestou. Stát by neměl dopustit, aby se občané a obce (místní samosprávy) museli domáhat práva na důstojné bydlení a ochranu zdraví zdlouhavou cestou soudních procesů, aniž by věnoval osvětě málo času, tak jako tomu bylo v případě zákona č. 249/2025 Sb. a problematice AO.
- Dopravní a energetický stavební úřad (DESÚ) při projednávání záměru výstavby VTE vylučuje ze správních řízení sousední obce jako účastníka řízení. Takže nezohledňuje námítky sousední obce, byť ta má často VTE umístěny blíže k obytné zástavbě než obec dotčená výstavbou. Občané, pokud nejsou vlastníky dotčených pozemků nebo sousedních pozemků/nemovitostí, nejsou účastníky řízení, byť jsou dotčena jejich práva. Možnost domáhat se práv je možné opět pouze soudní cestou (např. VTE Blížkovice). Tuto situaci, a priori směřující ke zjednodušení správního řízení ve prospěch státu, nepovažujeme za zákonnou ani za dostatečně chránící práva dotčených subjektů, přestože je formálně v souladu se stávajícími zákony.
- Realizovaná stavba VTE Maletín v blízkosti rodinných domů v k.ú. Javoří u Maletína. Od rodinného domu Mgr. Radka Mause, Javoří č. p. 33 je vzdálenost od domu k patě věže VTE pouhých 483 m. Projekt je ve fázi ročního zkušebního provozu. Jsou překračovány hlukové limity denní i noční, obyvatelé přilehlých nemovitostí nespí a objekty rezonují. Byly podány žádosti na obec, na příslušný stavební úřad, na Krajskou hygienickou stanici v Olomouci a na DESÚ. Podle sdělení oslovených úřadů, pro dotčené obyvatele přilehlých domů, není vůle dotčených správních orgánů sjednat v této fázi zkušebního provozu nápravu.

- Záměr „Zelená koncepce Kosina“ (kód záměru: STC2765) – pro umístění 5 ks VTE vysokých 207,5 m bylo zahájeno řízení EIA i přesto, že se jedná o zónu se zvýšenou citlivostí na hlukové a vizuální emise z důvodu přítomnosti zdravotnického zařízení celostátního významu. Rehabilitační ústav v Kladrubech jako odborný léčebný ústav poskytuje ústavní celodenní komplexní rehabilitační léčby pacientům po úrazech a operacích pohybového a nervového systému. Pro ústav je zcela kritická bezprostřední blízkost záměru z důvodů obtěžování hlukem, stroboskopickým efektem, infrazvukem a světelným překážkovým značením. Vzdálenost nejbližší turbíny plánovaného větrného parku je pouhých 1,19 km od vchodu do ústavu, přičemž ostatní turbíny jsou v dosahu 1,68 až 3,23 km.
- Investoři zahajují řízení o záměru i v oblastech, kde jsou nesouhlasy občanů vyjádřeny formou petic, referend a souhlasných usnesení zastupitelstev (např. Trhový Štěpánov a výše zmíněný záměr „Zelená koncepce Kosina“).
- Nedostatečné informace k návrhu umístění akceleračních oblastí (AO) – mapový portál připravený MŽP ČR a Výzkumným ústavem pro krajinu z 1.12.2025 podle zpracovatele představuje odborný podklad pro podporu informované debaty a rozhodování o vhodnosti území pro případné vymezení AO pro obnovitelné zdroje v souladu se zákonem č. 249/2025 Sb. Diskuze s občany a s místními samosprávami zcela chybí. Tyto zveřejněné podklady, zejména „zelená území“ svou blízkostí u občanské zástavby vzbuzují u občanů obavy o zdraví a majetek.
- V některých případech jsou záměry výstavby VTE prosazovány i v územích využívaných Armádou ČR. Takové projekty mohou omezit činnosti související se zajištěním obrany státu, včetně vojenského výcviku a provozu radarových systémů. Příkladem je záměr výstavby VTE v oblasti Stonařova a okolí na Vysočině.
- Na rizika spojená s vymežováním AO pro OZE upozorňuje také Národní památkový ústav (NPÚ), který ve svém oficiálním stanovisku vyjadřuje vážné obavy z narušení po staletí utvářeného obrazu české kulturní krajiny a z oslabení ochrany památkových hodnot. Uvádí, že památkové zájmy nebyly při přípravě AO dostatečně zohledněny, posouzení krajinného rázu nebylo zahrnuto mezi rozhodující parametry a existence kulturních památek či významných krajinných dominant není v mapových podkladech adekvátně promítnuta. Podle NPÚ hrozí, že umístování rozměrných větrných elektráren v blízkosti historických sídel, památkových zón a charakteristických panoramat povede nejen k estetickému znehodnocení území, ale i k poškození historické a kulturní identity krajiny a vztahu obyvatel k místu (např. památky UNESCO v Kroměříži). Tyto skutečnosti dokládají, že obavy z negativních dopadů výstavby nejsou pouze občanské či lokální, ale jsou sdíleny i odbornou institucí odpovědnou za ochranu kulturního dědictví státu.
- Záměr výstavby větrných elektráren v lokalitě pod Ralskem představuje neakceptovatelný zásah do chráněného krajinného rázu a integrity historického panoramatu. Klíčovým negativním faktorem je narušení pohledových os a vizuální degradace dominanty hradu

Bezděz, který požívá nejvyššího stupně památkové ochrany. Instalace výškových technických děl v bezprostředním vizuálním kontaktu s touto národní kulturní památkou by vedla k nenávratnému znehodnocení estetických a kulturně-historických hodnot území. Z hlediska památkové péče je prioritou zachování autentického horizontu a vyloučení prvků průmyslového charakteru, které jsou v přímém rozporu s ochranou dochovaného genia loci dané oblasti.

- Za závažný problém považujeme rovněž nedostatečné posouzení dopadů navrhovaných AO na ochranu přírody. Proces strategického posuzování vlivů na životní prostředí (SEA) probíhal ve velmi krátkých časových lhůtách a často bez podrobných terénních biologických průzkumů. V případech, kdy v dotčených územích nejsou již dříve zpracovány ornitologické studie, nemůže takto obecné a administrativní hodnocení spolehlivě zachytit výskyt chráněných druhů ani sezónní migrační trasy ptactva, zejména podzimní tah směrem na jih. Hrozí proto, že umístování větrných elektráren proběhne v lokalitách s významným pohybem ptáků bez odpovídající prevence kolizí a bez přijetí účinných ochranných opatření, což je v rozporu s principem předběžné opatrnosti i se základními cíli ochrany přírody a krajiny.
- Obdobné obavy zaznívají také z dalších regionů České republiky, kde místní obyvatelé, obce i spolky upozorňují na rizika rozsáhlé výstavby větrných elektráren pro krajinný ráz, ochranu přírody, turistický potenciál území i kvalitu života obyvatel. Poukazují zejména na možné nevratné zásahy do cenných přírodních a kulturních krajin, ohrožení biodiverzity, snížení atraktivity území pro rekreaci a udržitelný rozvoj a rovněž na nedostatečné zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů.
- Výhrady vůči nekontrolované výstavbě obřích větrných parků se opakovaně objevují napříč celou republikou a často vyústí v místní referenda. V Čechách se vlna odporu soustředí na oblasti severovýchodu, zejména v Podkrkonoší a v Orlických horách. Podobná situace panuje v širokém pásu od Ralska přes Liberecko, Krušné hory, krajinu Džbánska, Křivoklátsko a úrodné Polabí až po Podblanicko, Příbramsko a jižní Plzeňsko. Silný nesouhlas rezonuje také na pomezí severního a západního Plzeňska, v oblasti Toulouvcových Maštálí na Chrudimsku a v jihočeských lokalitách zasahujících do Javořické vrchoviny.
- Na pomezí jižních Čech a Vysočiny se protesty soustředí na Jihlavsko, Pelhřimovsko a Havlíčkobrodsko. Morava a Slezsko pak řeší rozsáhlé záměry v Jeseníkách, Rychlebských a Oderských horách, stejně jako v podhůří na Šumpersku. Specifickou kapitolou jsou zemědělsky cenné nížiny Hané a Slovácka, včetně Kroměřížska, Přerovska či Znojemska. Celkový rozsah těchto aktivit jasně dokládá, že nejde o izolované lokální spory, ale o **celostátně sdílený problém ochrany krajinného rázu a kulturního dědictví**.

ŽÁDOST SIGNATÁŘŮ PETICE

Žádáme vládu České republiky o:

- **Neprodlenu revizi zákona č. 249/2025 Sb.** a souvisejících zákonů, zejména stavebního, energetického, liniového, zákona č.100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a obnovu plnohodnotné účasti veřejnosti a obcí v řízeních týkajících se OZE.
- **Obnovení povinnosti EIA** pro všechny stavby VTE s celkovou výškou nad 150 metrů, bez ohledu na to, zda leží v akcelerační oblasti či nikoliv.
- **Doplnění Nařízení vlády č. 507/2025 Sb.** – území, na kterých nelze vymezit akcelerační oblasti: tam kde vyjádřili nesouhlas občané v referendu, zastupitelstva ve svých usneseních a kde obce stanovily stavební uzávěry pro výstavbu VTE/OZ v územních plánech. Přípomínky k návrhu NV podala SMS ČR dne 7.7.2025 a nebyly akceptovány.
- **Zákonné stanovení minimálních odstupových vzdáleností** reflektujících extrémní výšku moderních VTE. S ohledem na prokazatelné evropské a celosvětové vědecké studie a posouzení týkající se hluku, stroboskopického efektu a zejména infrazvuku žádáme o odstupovou vzdálenost min. 10násobek výšky VTE od obytné zástavby (i budoucí).
- **Zastavení procesu příprav vyhlášení akceleračních oblastí** (Změna č. 2 ÚRP), které nebyly předem řádně a veřejně projednány s dotčenými subjekty. Dát této problematice časový prostor, který odpovídá významu AO. Nebyly dostatečně posouzeny biologické průzkumy, zejména s ohledem na časové zadání posouzení AO. Na tuto skutečnost upozorňuje i Asociace krajů dopisem z 03.12.2025 adresovaným předsedovi vlády. V zadání bylo posouzení ve vzdálenosti pouhých 500 m od obytné zástavby. Z veřejně dostupných materiálů se domníváme, že Smlouvy o poskytnutí služeb k posouzení návrhu akceleračních oblastí pro jednotlivé kraje z 08/2025 byly uzavřeny objednatelem MŽP netransparentně.
- **Respektování územních plánů obcí.** Nesouhlasíme s nadřazeností akceleračních oblastí pro OZE stanovenými celostátními a krajskými nástroji územního plánování bez možnosti podání a respektování námitek místních samospráv a občanů. (Politika územního rozvoje, Změna č. 2 Územního rozvojového plánu, Zásady územního rozvoje).

POČET SIGNATÁŘŮ PETICE

Podpisy byly shromažďovány kombinovanou formou – listinnou formou na podpisových arších a elektronicky prostřednictvím oficiálního státního petičního portálu. A to v období od 29.1.2026 do 4.3.2026.

K této petici se svým podpisem připojilo 14.060 signatářů petice z celé České republiky.

ZÁVĚREČNÁ VÝZVA VLÁDĚ ČESKÉ REPUBLIKY

Věříme, že se vláda České republiky bude uvedenou problematikou odpovědně a bezodkladně zabývat a přijme konkrétní legislativní i systémová opatření, která povedou k posílení práv obcí, ochraně zdraví obyvatel a transparentnímu rozhodování o využívání obnovitelných zdrojů energie. Jsme přesvědčeni, že otevřený dialog se samosprávami i veřejností je nezbytným předpokladem pro nalezení vyváženého řešení respektujícího veřejný zájem i kvalitu života v dotčených územích.

Děkujeme za pozornost věnovanou této záležitosti, která dlouhodobě znepokojuje mnoho občanů napříč republikou, a za aktivní kroky směřující k její nápravě.

Petiční výbor ve složení:

Ing. Milada Chytilová, Mlýnská 454, 751 14 Dřevohostice, nar. 31.7.1964

Michal Ryšavý, DiS., Stonařov 370, 588 33 Stonařov, nar. 21.8.1980

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974

V Černovicích dne 5.3.2026.

Zmocněnec oprávněný zastupovat petiční výbor:

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974, ID datové schránky: uaiadjt